

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben háshoz hordva:
Egész évre 20. kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Gnncp utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XX. évfolyam 87. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1914. április 17

Az integrál-katholicizmusról.*

Kérdés. Mi az integrál-katholicizmus? A lapok majd a modernizmussal szembenálló tábornak tűntették fel az integrálókat, majd meg az Egyház által elítéltetik őket. Mi szerepük van a jezsuitáknak az integrál-mozgalomban?

Felelet. Bizony igaz, hogy a lapokból nem nyerhetni tiszta képet az integrálizmus felől, mert a napi sajtó — szokása szerint — megint vétkezett a tizenkettedik parancs ellen: „Ne irj arról, amihez nem értesz.“ Pedig mi sem ártalmasabb, mint ha vak vezet világlatant; így csak Babelbe viszik a fejeket. Hogy tiszta fogalmat alkothasson magának mindenki az integrálizmusról, világosság kedvéért pontokba szedjük a kérdését.

1. Az integrál-katholicizmust nem lehet szögös ellentétként a modernizmussal szembeállítani (mint pl. a P. H. A Nap stb tette.) Mert az integrálizmus elsősorban taktikai tévedés; míg a modernizmus elsősorban telenbeli aberráció. Az integrálizmus harcai kezdettől fogva főleg a szociális szervezkedés mikéntje körül forognak; a modernizmus a hitvédelem alapvető igazságait (fundamenta fidei), az erkölcsi és dogmatikai tételeket megmetelyező, lázító hamis szubjektivisták felfogásokra épített irányzat.

2. Mit akarnak az integrálók? mindenekelőtt azt akarják, hogy a katolikus munkásvilágot a radikális szociálizmussal szemben csakis katolikus szakszervezetekbe tömörítsük. (Berlini irány) Hogy t. i. a katolikus munkásság tiszta katolikus hitében meg ne inogjon, módfelelt sürgetik, hogy ne engedjük a munkásosztályt az interkonfesszionális szakszervezetekbe, hol a katolikus és protestánsok együtt küzdenek a szociálizmus ellen. (Mint a tiszta kölni irány) — Az ilyenmő taktikai

* A „Magyar Kultura“ legutóbbi számából.

eltérések a szervezkedés mikéntje iránt természetesen, hogy egyre élesebb vitákba sodorták a két pártot, sőt még az alapul szolgáló etikai és szociológiai elvek elhomályosítására is vezettek; mint az nem egyszer megesik, midőn vitázó felek elvekkal akarják igazolni a saját taktikájukat. A tollés szóharcok hevében kétségbevonták egymásnak elvi korrektségét, nevezetesen az integrál berliniek szociális modernizmussal vádolták a kölnieket. A Szentszék a „Singulari quapom“ enciklikában tisztázta a vitákban összekuszált irányelveket, melyeket a katolikusoknak a munkásszervezkedésnél szem előtt kell tartaniok. A legfőbbek a következők: Az osztályérdekharcban, a gazdasági kérdések szorgalmazásánál az alapelv, hogy szociális kérdés nem merőben profán, hanem erkölcsi, tehát a vallással szorosau érintkező kérdés. Még a tisztán gazdasági ügyekkel is sokszor valláserkölcsi kötelesek kapcsolatosak. Minthogy pedig Krisztus Urunk az emberi nem teljes valláserkölcsi irányítását az apostolokra és utódaikra bízta, a szentatya és vele egyesült püspökök illetékesek és kötelesek az említett kérdések erkölcsi normáit hirdetni és azok megtartását auktoritativ szorgalmazni. — Ezen elvből következik ugyan, hogy első sorban a tisztán katolikus szakszervezetek ajánlatosak, mert ezek leginkább nyújtanak biztosítékot, hogy a katolikus alapelveket juttatják érvényre; de ahol a munkásosztályok szakszervezeti érdekeit a katolikus szervezetek maguk kielégítő módon nem védhetik, ott megengedhető az interkonfesszionális szakszervezetekhez való csatlakozás is, különleges óvintézkedések fenntartásával. Nevezetesen, hogy a katolikus munkások a hitvédelem és a katolikus felfogás ébrentartása végett egyszerűen a katolikus munkásegységletben tömörüljenek, a szakszervezetekben pedig tartózkodjanak mindattól, ami az egyházi fensőbbség parancsaival és tanaival ellentétben áll. (pl. igazságtalan sztrájk.)

Ezen elveket minden hü katolikus vallja. De az integrálók pápákkal akartak lenni a pápánál. A maguk javára csavarták az enciklikát, csak magukat tartották feltétlenül, minden megcsönkítés nélkül (integre) katolikusoknak; a Cahiers Romains 275. számában integrál-programmot adtak

ki; tiszteletlenül kikezdték a püspökök irányító utasításait, a pápai körlevélre vonatkozó magyarázataikat (pl. Hartmann kölni érsek december 18-ia katolikus munkás-egyesületek elnökeihez intézett beszédét, majd az alsórajnai püspököknek folyó év február 13-án Kölnben kiadott közös pásztorlevelét.) Hozzá kiméletlenül megvádolták a kölnieket, hogy nem engedelmessékednek a Szentszék parancsának. Szóval: ellentétbe helyezkednek törvényes főpásztoraiikkal, miközben a pápa iránti hűséggel dícesekeznek.

Hibájuk tehát, hogy az Egyház alkotmányában ture divino fennálló rangfokozatokat csak tanban, de gyakorlatban el nem ismerik, s így a Krisztus által szabott jogrendet megsértik. Igaz ugyan, hogy minden katolikus engedelmessékedni tartozik a pápának, de hogy miként kell a pápai rendelkezéseket helyenként végrehajtani, az az illetékes püspököknek gondja. A hívő nem rendelheti magát a püspök mellé egyenjogú törvényt magyarázóznak, hanem a főpásztori hatalom alá kell magát rendelnie. Még kevésbé van joga a laikus hívőnek azt követelni, hogy a püspök az ő magyarázataihoz alkalmazkodjék, ő maga pedig szociális tevékenységének lelkiismeretben nyúló normária nézve a főpásztorának irányítását negligálhassa.

4. Mihelyt ez a túlzó irány felütötte fejét és jogsérelemre ragadtatta magát, legnagyobb ellentmondásra épp a jezsuiták körében akadt. A rend szociológusai és kánonjogászai mindenütt felemelték szavukat ellenük. Belgiumban P. Rutten, Ausztriában P. Biederlack, Franciaországban a rendnek Études folyóirata, Olaszországban a Civiltá támadta meg őket. (Nem esoda, hogy az integrál-lapok szidták őket, hogy a Civiltá-nak ellenük irányuló cikkét az osztrák integrálók hangos Sonntagsblattja epösen a Civiltába elkerült, kölni kakuktojásnak nevezte.) Az osztrák rendtartomány főnöke Piffel hercegérseknél még pört is indított ellenük gyanúsításuk és rágalmuk miatt. A jezsuiták állásfoglalása az integrálókkal szemben is csak pionir feladatuk betöltése volt. Ugyanis a Jézustársaság mióta fennáll, mindig és mindenütt, semmitől sem félve, a hithűség elszántságával, legnagyobb nyíltsággal támadta az Egyház szelleme és intenciói el-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

len törő irányokat. — Most is az integrálók szemben elsősorban ők kezdtek az Egyház álláspontját és a püspökök jogait védelmezni, amint ugyanők megcáfolták és cáfolják a modernizmust is, mint a hit tisztaságát veszélyeztető és az erkölcsi törvényt lázító, enerváló kóros bajt. Ép oly nevetséges a jezsuitákat az integrálókkal egy kalap alá fogni, mint amily komikus az integrálok részéről, hogy modernistáknak teszik meg őket.

5. Van-e nálunk integrálizmus? A katolikus munkásszervezkedés nálunk, sajnos, egyrészt még nagyon is kezdő stádiumban van, másrészt egészen elűtő honi viszonyaink miatt még nem is igen jöhet szóba az a taktikai kérdés, mely az integrálizmust külföldön felszínre hozta. Sőt a szociális szervezkedésünknek mai embrionális állapotában nem igen látok még olyan tüneteket, melyektől komolyan félni kellene, hogy munkásszervezeteink egy része integrálissá „differenciálódna”. Inkább csak az integrálókat jellemző öntelt, mellverő, amellet mások munkáját hatalmi törekedésnek gyanúsító, az egyházi tekintélyt tiszteletlenül kritizáló modortól kell tartani, mely kompromitálja a katolikus közéleti tevékenységet s megbénítja a komoly benső hit-életből táplálkozó katolikus munkásságot. Különben a baj megelőzésére elhangzott főpásztori szó a legnyugtatóbb biztosítékot nyújtja a magyar katholicizmusnak, hogy Sion hivatott őrei az idegenből importálható bajnak első jelentkezésekor gátat vetnek.

Bernhard Zsigmond S. J.

Az albán kérdés. Polgárháborútól félnek.

(Durazzo, április 16.) Itt azt hiszik, hogy az albán mozgósítás, ha valóban elrendelnék, könnyen polgárháborúra vezethetne maguk között az albánok között. A nemzetközi ellenőrző-bizottság állítólag azt tanácsolta a fejedelemlnek, hogy újra kezdjen tárgyalni az epirusziakkal. A bizottság azon a véleményen van, hogy az epirusziak Koricánál szenvedett vereségükre való tekintettel mérsékelni fogják követeléseiket és hogy tisztességes engedményeket kell nekik tenni.

Uj állam?

(London, ápril 16.) A Times durazzói jelentése szerint nyugati Albánia legészakibb szögletében a fehér Drina és a montenegrói határ között új autonóm állam alakult, a melynek feje Arif bég, fővárosa pedig Resán. Az új államnak kétszáz eszendőre van, a kik hónaponként három font zsoldot kapnak Szerbiától. Egy másik forrás szerint az államot nem Szerbia alapította, hanem katolikus papok.

Az abbáziai tanácskozás. Abbáziában azt hitték, hogy Berehtold gróf és San Giuliano tárgyalása szerdán bevégeződik. Ez a föltevés azonban nem bizonyult igaznak. A tárgyalás még legalább három napig fog tartani. A két külügyminiszter tisztán és kizáróan a balkáni kérdésekkel foglalkozik, elsősorban az albán-kérdéssel. Szombaton félhivatalos kommunikét adnak ki a tárgyalásról.

Rendkívüli megyegyűlés

Készül a közgyűlés tárgysorozata.

Biharvámegye törvényhatósága, mint már a Tiszántul megírta, május elején rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés sürgősségét tulajdonképen az új választói törvény végrehajtása tette szükségessé. Ezen a gyűlésen állapítja meg a törvényhatóság az új szavazóköroket és hozzá teszi még azokat az intézkedéseket, amiket a törvény a vármegyékre előír.

A rendkívüli közgyűlés, az eddigi megállapítások szerint, május 9-én, szombaton lesz. Előreláthatólag nemcsak egy tárgya lesz a közgyűlésnek, mert március óta több rendkívüli fontos ügy vár elintézésre, amelyeknek tárgyalását nem lehet a júniusi közgyűlésre halasztani.

A tárgysorozat összeállítása Miskolczi Ferenc főispán jogkörébe tartozik ugyan, de tekintve az ügyek fontosságát és sürgősségét, nagyon valószínű, hogy nem fog kifogást tenni az ellen, hogy a választói törvényre vonatkozó ügyeken kívül mást is vegyenek fel. Tárgyalás alá fog kerülni e szerint a Ludovikán betöltendő két alapítványi hely, a melyekre május 2-án jár le a pályázat.

Harmadik tárgya lesz a közgyűlésnek a jegyzői új nyugdíj szabályrendelet. A jegyzők illetményeinek rendezéséről szóló törvény ugyanis szükségessé teszi, hogy a régi nyugdíjszabályrendeletet az új törvénynek megfelelően módosítsák. A szabályrendeletnek ez év végéig a miniszteriumban kell lenni. Ez teszi szükségessé azt, hogy a júniusi közgyűlés alatt foglalkozzék vele a törvényhatóság.

Tegnap különben Fráter Barnabás alispán ez irányban javaslatot tett. Az alispán javasolta, hogy a törvényhatóság küldjön ki egy bizottságot, mely dolgozza át a szabályrendeletet és a júniusi rendes közgyűlésen már érdemileg határozzanak a szabályrendelet felett.

Negyedik tárgya lesz a közgyűlésnek a vaskóhi járás községeinek határozata. E határozatban kimondták a községek, hogy belépnek az Országos Hitelszövetkezetbe, honnan jelentékeny kölcsönt helyeztek kilátásba. A folyósítandó kölcsönökből akarják a járás elviselhetetlen nyomorát enyhíteni. A kölcsönből fogják segíyezni az inségeseket és vesznek vetőmagot, valamint élelmi szereket az arra rászorultaknak.

E határozat jóváhagyását kell a közgyűlésnek kimondani, hogy még ha bár elkesve is, de talán nem hiába segítve legyen a nyomoruságos Vaskóhn.

Ezek az ügyek kívül még bizonyára vesznek fel több más dolgot is. A végleges tárgysorozatot csak e hó végén állítják össze.

Szokoly Tamás temetése

Nagyvárad város egyik volt derék polgárát, volt országgyűlési képviselőjét: Szokoly Tamást tegnap délelőtt óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

A város egész polgárságának részvéte kísérte utolsó útjára a köztisztelőben állott férfiú kihült tetemeit.

Megjelentek a temetésen testületileg, gyászfátyolos nemzeti zászló alatt a nagyváradai függetlenségi párt tagjai, fekete lobogóval a Réti 48-as kör tagjai, testületileg, óriási előkelő térfi és hölgy közönség. Ott voltak:

Adorján Emil, dr Altmann Jakab, Belezny Antal, Böhm Jenő, Boócz Géza, Beczkay Lajos, Biró Márk, Baróthy Pál, Boszörményi Géza, Balogh Károly, Barza József, Barry József, Diósi Soma, dr Dénes Ignác, Debreczeni Imre, Dús László, Dóri István, Demetrovits Elek, Erdélyi Miklós, Ernyi Gilbert, Eleméry Ferenc, Erlich Ignác, Feldmann Izidor, Fetser Antal, Füredi László, Feliczides Lajos, Faith Agoston, Gedeon Alajos, Gyémánt Jenő, Geleta Géza, Gálbory József, Gábel Jakab, Hranyiczky Károly, Hlatky Endre, Hoványi Géza, Hollóssy Dezső, Hofbauer Pál, Hiemesch Frigyes, Halász Zsigmond, Hann Lajos, Hoványi Gyula, dr Illés István, dr Imrik Gusztáv, dr Istvánffy István, Imrik Péter, Jakó János, dr Károly Irén, dr Keeskeméti Lipót, dr Kotzó Jenő, dr Kiss Ferenc, Kiss Dávid, Kerekes Elek, Koltay Ferenc, id. Kaczián Károly, Kondor Mihály, Keszthelyi Zoltán, Karger Sándor, Kocsán János, Korbély József, Korn Lajos, dr Krüger Jenő, Kenéz Sándor, dr Krüger Aladár, Köblös Ferenc, dr Kacián Károly, Lestyán Endre, Láng József, Lukács Odön, Leéb Bertalan, Lázár Márton, Labancz György, Mayer László, Medvigy István, Medvigy Mihály, Medvigy Ferenc, dr Medvigy Gábor, dr Mártonffy Bogdán, Mihályházy Kálmán, Materny Imre, Mangra Vazul, dr Molnár Imre jogtanár, Marosi Endre, Makay János, dr Miskovszky Jenő, Molnár Géza, Nadányi Jenő, Nesztor József, Németh István, Nagy Odön nyugalmazott ezredes, Niedermann Antal, Olasz Béla, Országy Gyula, Poyvár Szevér, Pallay Lajos, Petri Gyula, Palánkay Károly, Papp György g. kel. lelkész, Papp Elemér, dr Papp Károly, Peller Ferenc, Rimler Károly, Rádó Odön, Rákos Vilmos, Réz Mihály, Rác János, dr Schweiger Ede, Sztaniszlavszky főügyész, Siket Traján, Székely Ernő, dr Sor Dezső, Steier Farkas, dr Szeghalmy Sándor, Seress Barna, dr Stokker József, Száhlender Károly, Székely Sándor, Sas Ede, dr Sebes Gyula (Tenke), Skultéty István, Sztarill Ferenc, Schütz Albert, Standary György, Schwartz Izidor, Sebő Mihály, Sztachó Károly, Szabó Károly, dr Thury László, dr Thury Kálmán, Tóth Elek, Tóth Imre, dr Tóth Mihály, Tátray Sándor, dr Várnay Ferenc, Vasady Lajos, Vízny Lénárt, Wallner Odön, dr Wimmer Julián, dr Vueskics Gyula, Varró Domokos, Zboray Gyula, Zsdánszky László, stb.

A gyászszertartást dr Imrik S. Zoltán esperes-plébános végezte, segédlettel s a Circum dederrunt hangjainál sok szemben megjelent a bucsuzás fájó könnye.

Megindult a gyászszertartás után az impozáns gyászmenet. Elöl a temetkezési

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST

TISZTÍT

MOS

A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FONTOS! Nagyvárad: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

intézet gyászlobogójával, majd a rendőrség díszcsapata; ezután a 48-as párt és Réti kör lobogóit vitték; utána a 48-as párt hatalmas koszoruját vitték, követve a párttagok által.

A koszorúkkal zsufolásig elborított koszorúkoci után lépdelt a papság.

A koporsót a gyászháztól a Bazár épületig kézen vitték: dr Stokker József, dr Adorján Emil, dr Olasz Béla, Kerekes Elek és Kortsmáros László.

A gyászmenet a Bazárépület sarkánál, a 48-as Népkör ablaka előtt megállott, ahol dr Stokker József, a 48-as párt alelnöke bucsúztatta el megható szép beszédben az elhunytat a 48-as párt és Népkör nevében.

Méltatta Szokoly Tamás hazafias működését és a szabadság eszméjéhez való ragaszkodását. Fanatikus hitű zászlóvivő és a közérdek lelkes harcosa volt mindég az elhunyt, aki most kidőlt a csatasorból; most, amikor pedig oly nagy szükség volna minden katonájára a függetlenségi zászlónak. Most, amikor a legnagyobb szükségünk volna az ő fanatikus hitére, szuggesztív meggyőződésére.

A gyászmenet ezután az olasz plébánia templomba vonult, ahol requiemet tartottak az elhunyt lelkiüdvéért s ennek végeztével az olasz temetőbe vonult ki a gyászmenet.

A sirnál, a beszentelés után dr Adorján Emil a következő megható beszédet mondta:

Mint mikor a világitó fény hirtelen kialszik és egyszerre nyomasztó sötétség támad, úgy állunk itt mi, tisztelt gyászoló gyülekezet, hogy közéletünknek egy ragyogó fénye, mely napként ragyogott és melegített, váratlanul a megsemmisülés örök éjjelebe tűnt el. Lelkünkben még ott dereng a visszafény, mely az ő nemes lelkéből sugárzott ki, fülünkben cseng még a hang, mely annyiszor hallatszott e város termeiben és terein a szabadságért, az igazságért, a népjogokért: de ő immár örökre elnémult. Búcsuzunk hát, még egyszer búcsuzunk tőled, drága barátunk, hű bajtársunk; búcsuzunk a nemzeti eszmények, a függetlenségi hitvallás rendíthetetlen hárcosától; búcsuzunk a polgártól, aki e város közügyeiért annyit fáradozott; búcsuzunk az ügyvédőtől, aki hivatásának magaslatán az igazságot kereste; búcsuzunk az igaz embertől, akinek nagy és lelkes szíve úgy tudott hevülni minden igazért, jóért, becsületesért. Ezt a becsületet szívet nem földelhetik el, ezt megőrizzük, az elnyomottakért és kisemberekért való küzdelmeinkbe magunkkal visszük és így őrizzük meg emlékedet szeretett barátunk.

A gyászoló családtagok és rokonokon kívül a következők küldték koszorúkat: Nagyváradi városa — volt országgyűlési képviselőjének; a Medvigy-család, a Nagyváradi függetlenségi és 48-as párt, a Lajos-asztaltársaság, Bige Gyula, Erődy és családja, Fűrédy László és neje, özv. Steisz Ágostonné és gyermekei, a nagyváradi honleányok, Róth József és neje, Kajaba Antalné, Mariska és Laci, dr Petróczy Zoltán és neje, Csányi András és családja, dr Olasz Béla és családja, Geleta Géza, az ügyvédi kamara, az olasz gazdaközönség, Németh Sándor és neje, Zobel Károly és neje.

A rendkívül díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

Reformátusok gyűlése.

A bihari ref. egyházmegye gyűlése.

A bihari református egyházmegye ma délelőtt tartja meg ez évi rendes közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg tegnap az egyházi bíróság tartott ülést a megyeháza kistermében. A gyűlésen Sulyok István esperes elnökle alatt a bíróság tagjai kettő kivételével teljes számban jelentek meg. Az ülés első tárgya volt az időszaki tanács megalkulása. Az elnök indítványára egyhangúlag megválasztották Csák Máté, Lévy Mihály, dr Szegedy Lajost rendes tagokul, póttagokul dr Miskolczy Ferenc, Fráter Zoltán és Szemes László. A választás után az ez évi február 16-án tartott időszaki ülésről tett jelentést az elnök. A következő tárgy egy érdekes fegyelmi ügy volt. Sági Péter volt kismarjai tanítót valami csekélység miatt feddésre ítélte az egyházi bíróság. Az ítélet végrehajtásának az egyházi tanács előtt kellett volna megtörténnie, azonban a tanító az idézés dacára sem jelent meg az ülésen. Erre újból megidéztek, amikor meg is jelent és az ítéletet végrehajtották. Mivel azonban az első idézésre nem jelent meg Sági, elrendelték ellene a fegyelmi vizsgálatot. Sági időközben megvált a református hitközségtől és Szilágyszentkirály községben mint állami tanító működik.

A fegyelmi vizsgálatot azonban tovább folytatták ellene és tegnap az egyházbíróság elé került a dolog. A bíróság bűnösnek mondta ki a tanítót és rosszalásra ítélte. Az ítélet ellen a tanító képviselője Balogh Károly felebbezést jelentett be.

A jelentéktelen kis ügy után hatalmas anyagu fegyelmi dolog került napirendre.

Bethlendi Sándor váncsodi református lelkész ellen tett feljelentést Nagy Márton váncsodi főjegyző. A feljelentésben oly súlyos és a lelkészi állással össze nem egyeztethető vádakkal illette a lelkészt, hogy a bíróság a legszélesebb körű bizonyítást rendelte el.

A vádakkal szemben a lelkész azt adta elő, hogy azok nem egyebek rosszakarátúrágalmaknál. A bíróság a tanuk egész sorozatát hallgatta ki és ezek vallomása alapján hozta meg ítéletét.

A nagyszalontai reformátusok gyűlése.

Tegnap délelőtt a nagyszalontai református egyházmegye is tartott gyűlést. Délelőtt a rendes évi közgyűlést tartották meg, amelyen gróf Tisza István elnökölt. A közgyűlésen első sorban Széll Kálmán nagyszalontai református esperes nyugalombavonulását vették tudomásul, majd Fogarassy Béla terjesztette elő az egyház mult évi működéséről szóló jelentését. A jelentés sajnálattal emlékezett meg arról, hogy a belényesi járásban lévő reformátusok egyre jobban eloláhosodnak, úgy hogy az e vidéken lakó reformátusokat a református felekezet teljesen elveszettnek tekintheti.

Az eloláhosodást a jelentés szerint csak úgy lehetne megakadályozni, hogy ha a belényesi járásban több káplánságot létesítenének.

Tisza István szerint ez csak úgy volna keresztül vihető, ha az állam a lelkészek

javalmazásának segélyét felemelné. Ezért egyelőre az ügyet le vették a napirendről.

Elhatározták, hogy Berekböszörményben felállítják a református iskola ötödik osztályát. Sarkadkeresztúron a jelenlegi rossz gazdasági viszonyokra való tekintettel Tisza István indítványára kimondták, hogy nem építenek új iskolát.

Végül örömmel vették tudomásul, hogy az okányi református hitközség a község kérelmére elhatározta, hogy a községi iskolát átveszi.

A közgyűlés ezzel véget is ért. Délután egyházbírósági ülés volt, a melyen az újonnan megválasztott Debreczeny István nagyszalontai lelkész megválasztatása ellen beadott felebbezéssel foglalkoztak. A bíróság megállapította, hogy Debreczeny egyáltalán nem kortcskedett maga mellett, mire a felebbezést elutasították és a választást megerősítették. Birtalan Ferenc felebbező a határozatban nem nyugodott meg, hanem újabb felebbezést jelentett be.

A jó testvérek vakolnak a páholyban

Nagyon gyenge a program.

*

A városi hirdető oszlopokon megjelent egy huncut kis írás. Három titokzatos pont ékeskedett a sarkain. Biztosan valami élelmes kereskedő állt ki ezzel a cégérrel, hátha bedűl neki a publikum.

A három szerény pont nem cipőke-nőcsre, de még nem is Palma sarokra hívja föl a figyelmet. Sokkal egyszerűbb dologról van szó. A szabadműves páholy ma este 7 órakor vakolást tart.

Node kérem, ennek olyan reklámot csapni, hogy mi is meghalljuk! . . .

Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy a szabadművesek az utóbbi időben nagyon terjeszkednek. Ugy látszik, hogy előbb-utóbb megszeretik a nyilvánosságot.

Persze minden kezdet nehéz. Nagyon bántja még szemüket a napfény, azért folyamodnak még a páholyok sötétségéhez. Érdekes vonása ez a gyenge és bátortalan embereknek. Miért ne lehetne megtartani pl. a mai vakolást a városháza dísztermében? Elsőrendű attrakció volna például a színpadon végigesinálni egy ilyen testvéri vakolást. Egy rossz operettet meg lehetne vele menteni a bukástól.

Persze nem olyan gyenge műsorral kellene kiállni, mint a mai. Erre nem lenne publikum. Első pontja a mai vakolásnak: „Fontos adminisztratív teendők!” Ez nem helyes. Nagyon homályos pont. Meg kell jelölni közelebbről. Mondjuk így: Vihar az elnöki jelentés körül. Vagy valami más érdekes számról kell gondoskodni.

A második pont Mikusai testvér előadása: „Népoktatásunk reformja.” Ej, ej Mikusai tanár ur, magáról azt hittük, hogy régen megkomolyodott és jobb utra tért. És lám, kiderül, hogy a páholyban tölti éjszakáit.

Harmadik pont dr Gyémánt Jenő testvér előadása: „Kell-e a szabadművességnek politizálni?”

Negyedik pont. Olti Mózes testvér ismerteti a „Régi írások” c. füzetet.

Ennyi az egész program. Na, nem

sok. Több is lehetne. Igaz, hogy kevesen lesznek ott, meg nem is valamennyi nagy igényeket támasztanak. Ilyenmel még nem lehet kiállani a nagy nyilvánosság elé. Nem érdemes elmenni.

A program végén ott van, hogy „a munkát vakolás követi”. Ez az egyetlen érdekes szám, amit érdemes lenne végignézni. De nem ingyen! Illó fájdalomdíjért.

Megkezdődtek a tanukihallgatások a pénztári-panama ügyében.

A tárgyalás második napja.

A nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága tegnap folytatta a városi pénztár-panama ügyének tárgyalását. Megkezdődtek a tanukihallgatások, nagy és élénk érdeklődés mellett folyik a tárgyalás. A tegnapi tárgyalás legérdekesebb mozzanata *Jelinek Géza* főszámvevő-helyettes vallomása volt.

Kilenc órakor nyitotta meg *Ember Géza* elnök a tárgyalást.

Az első tanu *Szűcs Géza* főszámvevő volt, aki a városi főkönyvekből igazolta minden egyes család elkövetését. Több mint két órát vett igénybe a főszámvevő kihallgatása.

Konrád Béla asztalos vallomása után *Jelinek Géza* főszámvevő-helyettes kihallgatása következett.

Elmondotta, hogy 1908 óta ismeri *Detrichet*, ő ajánlotta a városhoz is. Hosszas és részletes vallomást tesz, hogy miként derült ki az egész manipuláció. 1809 korona vízdíj tünt el, amely összeget a katonai kinestár küldött a városhoz. Elkérte a könyvet *Detrichet*-től, amelyből kiderült, hogy a kifizetés tényleg megtörtént.

A főszámvevő értesítette *Detrichet*-et, hogy a pénzt neki kell megfizetnie, mivel felelős az összegért. Két nap múlva ki is fizette *Detrichet* a pénzt, akit azonnal elbocsátottak állásából. A könyvek átadása alkalmával tovább is kutatni kezdtek, s ekkor több gyanus manipuláció tünt ki. Hiányok voltak. *Detrichet* figyelmeztette, hogy vallja be őszintén, mi sorsa hiányok vannak még, a szülőitől szerezzék meg a pénzt, s így talán sikerül mindent elintézni. Azt mondta, körülbelül 12,000 korona hiány van s ezzel elutazott haza.

Tovább tartott a kutatás, s ekkor kiderült, hogy kétszer annyi a hiány. A pénzt *Detrichet* nem tudta megtéríteni.

Elmondotta még, hogy *Detrichet* arról is beszélt neki, hogy a pénz egy részét *Budaházy*-nak adta.

Tanu vallomására esküt tett.

Papoczy Ferenc városi főpénztáros kihallgatása következett.

— Van-e olyan pénztári rendelet, hogy csak annak szabadon kifizetni a pénzt, akinek jár?

— Most már van, akkor azonban nem volt.

— Hogy lehetséges, hogy városi hivatalnokok vettek fel egyes cégek nevében és nyugtájára pénzeket.

— Ez volt a gyakorlat, ilyen megbízásokat gyakran kaptak a tisztviselők.

— Nem tünt fel, hogy *Detrichet* olyan gyakran és olyan nagy összegeket vett fel a pénztártól?

— Nem, mert nagyobb időközökben történt a felvétel. Különben is, mikor a nyugtát benyújtotta, mindig kijelentette, hogy megbízatást kapott a pénz felvételére.

— Volt-e arra eset, hogy a számfeljegyzésnél összeadási hiba történt.

— Igen, ez nemegyszer előfordult, sőt épp a pénztári esalások felfedezése után is egy 100 koronás számfeljegyzés-többletet fedeztem fel. Ezt azonnal jelentettem is a polgármester urnak.

Medvigy Gábor ügyvéd: A sok obuzus között megtörtént az is, hogy a rendes időnél hamarabb kapták a fizetéseket egyes tisztviselők?

— Csak a polgármester engedélyével, különben senki sem kaphatott előre fizetést.

Vallomására esküt tett.

Liszkay Béla városi fővámellenőrt hallgatta ki ezután a bíróság.

— Milyen viszonyban volt *Budaházyval*?

— Jó viszonyban voltunk, váltót is többször irtam alá neki még régebben, 1904, 905 és 906-ban. Akkor még nem volt úgy eladósodva.

— Tudta, hogy adósságai voltak?

— Igen, hallottam.

— Nem tünt fel, hogy 911-ben *Budaházy* több adósságát kifizette?

— De igen; kérdeztem is *Detrichet*-től, honnan van *Budaházy*-nak pénze. Azt felelte, hogy kölcsönt szerzett.

Elmondta még, hogy *Budaházyt* az utóbbi időben többször látta részegen feljönni a hivatalába.

Ezután az elnök ma reggelre halasztotta a tárgyalást.

Látogatás a nagybeteg primadonnánál

Kállay Jolán első sétája a korzón

A Szigligeti színház operette divája hetek óta nem mutatkozott. A színházi kommunikáció egyszer jelentették, hogy *Kállay Jolán* súlyos beteg, helyette más játszik. Es ezután csend volt.

Ha valamelyik pályán vannak érzékeny lelkek, hát akkor a színészek első sorban azok. Mindent kétszeresen éreznek, mindent a szívükre vesznek. Ezért van köztük annyi civódás. De nagyon szeretik is egymást — közös esapások idején. Ellenben megfojtanak egymást egy parányi dicsőségért, mikor jó dolguk van.

A színészeknek ezt a természetét mindenki ismeri. Azt is tudja mindenki, hogy valóságos gyógyulás egy beteg színészre, ha betegsége alatt is maga mellett érzi a közönség meleg szeretetét, a kollegák rokonszenvét.

El lehet képzelni, hogy milyen fájdalmas dolog egy primadonnának a leglázasabb legragyogóbb deszkákról egyszerre az otthon esődjébe kerülni. Betegen feküdni otthon, számlálni a percekét, arra gondolni, hogy most a színházban másnak tapsolnak, más fürdik a lámpák fényében, más elé hull a virág. . . .

Panasszal fogadott bennünket *Kállay Jolán*. Ilyenfélékről panaszkodott a primadonna, akinek négy hét óta nyomasztó esendül a szobájában. A primadonna nagy beteg volt, csak rossz híreket hallott a mulató világból, azokat is a két orvos hozta. Kiállhatatlan börtönnek érezte a selymes szobákat (nagyon szép arany-fehér szőnyegek vannak) és négy hét óta most telepedhetett ki először a nap elé.

— Halálos beteg voltam s ma nagyon furcsa volt a világ, mikor először végigmentem a korzón. Alig nyitotta rám valaki is az ajtót négy hét alatt s most, hogy megláttak, elhalmoztak üdvözlésekkel. Higgye el, nagyon jól esett! . . . Hát mégis szeretnek egy kicsit.

Kállay Jolán tul van a bajon, délutánon-

kint ott melegszik a Fekete Sas elsőemeleti erkélyén.

Még nagyon gyenge, de azért feltipeggett a színházhoz. Megköszönte *Tompának*, *Etsynek*, *Szentgyörgyinek*, *Hunyadinénak*, *Szabó Samunénak*, *Szalmánénak*, *Kernernének*, *Vanknénak*, *Tóth Eleknek*, *Szalmának* és a titkárnak, hogy meglátogatták.

Bejelentette *Erdélyi Miklós* igazgatónak, hogy a jövő héten ismét beáll a gárdába. Ő már most szeretne, de az orvosok nem engedik. A direktor is kifejezte rendkívüli örömét a felgyógyulás fölött. Nagy szó az egy színháznál, mikor az operette primadonna négy hétig beteg.

Mindjárt meg is állapították, hogy a jövő héten esütörtökön fog először fellépni *Kállay Jolán* a Kis grófban. Pénteken a Kis királyt játsza, szombaton pedig a Bőregeret.

Szerzetes tanárok és hazafiság.

A Világ hazaszeregettről elmékedik.

A szabadkőműves Világ támadja Magyarország legrégebb tanítószerzetes rendjét: a piarista rendet. A rend szabályzatából idéz s ezzel akarja igazolni álláspontját: hogy a piarista rend alkalmatlan az ifjúság nevelésére.

„Táncoknál, színjátékoknál mint szemlélő ne légy jelen.” „Tisztátalan könyveket, vagy hiukat, csak gyönyörködtetésre valókat ne olvass.”

Ezekkel az idézetekkel azt akarja bizonyítani a Világ, hogy a piarista szerzetes irodalomtanár nem lehet. A Világ nem akar tudni arról, hogy ezek a szerzetes-tanárok felebbvalóik engedelmével mindent elolvashatnak, ami tanulmányaik körébe vág. Hogy léha olvasmányokat nem olvashatnak, ez műveltségüknek nincs hátrányára, mert ilyeneket egy művelt ember sem olvas.

„Ne tanítson mást a szerzetes, csak amit az egyházatyák igaznak tanítanak.” Ehez a szabályhoz azt a reflexiót fűzi a Világ, hogy a szerzetes elmarad a tudománytól, de nem tudja azt, hogy az egyházatyák a hittudományt tárgyalják, s itt eltérés csakugyan nem lehet. És éppen azért minden más tudományban teljes szabadsága van mindenkinek.

Végül megbotránkozva említi a Világ, hogy a szerzetes nem lehet hazájához hű, mert szabályzata megköveteli, hogy ne kösse őt semmi kötelek hazájához, sem rokonaihoz. Valóban, a szabályzat azt követeli, hogy a szerzetes igazi apostol legyen, akinek működési terét rendje állapítja meg, s lehet, hogy ma az a piarista *Debrecenben* tanítja a magyar ifjakat s holnap *Podolinban* tót elemi iskolás gyermekeket tanít. Lehet, hogy az a jezsuita ma itt tanár s holnap *Chinába* utazik rendfőnöke utasításából, hogy kis kínai gyermekeket tanítson. Tehát a szerzetes a szó helyes értelmében az egész világ polgára, mert a világ-egyház szolgálatában áll s az egyháznak nincsenek országhatárai. De hogy a hazaszeregetet ez kizárná, az badarság. Az a magyar hithirdető *Chinában* is magyar marad s szerzete-seink hithűségben, tudományban éppugy az elsők közt voltak, vannak és lesznek mindenkor, mint hazaszeregetetben.

Jellemző, hogy a szabadkőművesek organuma hazafiatlanságot akarna bizonyítani tanítószerzeteinkre. Az a szabadkőművesség teszi ezt, mely hazát nem ismer. Eszünkbe jut a legutóbbi nemzetiségi vita, melyet Nagyváradon tartott a szabadkőműves Társadalomtudományi Társaság.

Jászi Oszkár képviselte a szabadkőműves álláspontot, s rekedten kiáltva bizonyí-

totta, hogy a legutolsóbb nemzetiségeknek van igazuk. Nem pusztán azokat a jogokat kívánta, a melyeket a magyar lovagiasság és testvéri szeretet minden idegen ajku polgárnak megad s a miért éppen a napokban állították oda követendő példa gyanánt Magyarország az egész művelt világ elé az elnyomottságban feljajduló, szerencsétlen dobondó bolgárok; Jászi hajlandó — a szekularizáció fejében — odadobni a magyar államot az állambomlasztó olaszoknak. Mert szerinte minden szeparatiztikus törekvésnek van létjogosultsága, csak a magyarságnak kell lemondania hazája jogairól, mert ezt követeli a tudomány. Mert ha a magyar ragaszkodik hazájához, akkor tudománytalan barbár, míg a tulzók minden lehetetlen követelését meg kell adni a tudomány, a kultura nevében. Mi más ez, mint gyűlölet minden ellen, ami magyar, ami nemzeti? És ez a szabadkőművesség kifogásolja szerzetes rendjeinek magyar hazafiságát!

A német császár nem megy Bukarestbe. A bécsi és berlini lapok híréül adták, hogy Vilmos német császár Korfuból visszatérőben meglátogatja Károly királyt a román fővárosban. Megerősíteni látzott ezt a hírt az is, hogy Beldiman berlini román követ váratlanul Bukarestbe érkezett; amit arra magyaráztak, hogy a követ Vilmos császár látogatását készíti elő.

A bukaresti látogatás hírére egy bécsi lap nyomán szó volt a napokban arról is, hogy Vilmos császár Bukarestből Budapesten keresztül utazik vissza Berlinbe és a magyar fővárosban meglátogatja Ferenc József királyt. Porumbaru Emil román külügyminiszter egy újságíró kérdésére a következő határozott választ adta ez ügyben:

— Mi egyáltalán semmit sem tudunk Vilmos császár bukaresti látogatásának tervéről. Valószínű, hogy ezek a hírek Beldiman követ bukaresti utjából származtak, de csupán egyes lapok kombinációjának tekintendők. Mi semmit sem tudunk ilyen látogatásról, tehát a német császár nem is fog Bukarestbe jönni.

..HIREK..

* **Az Oltáregyesület** péntekre tervezett Oltáregyleti munkadelutánját hétfőn, április 20-án tartja meg.

* **A zágrábi érsek nagybeteg.** Zágrábból jelentik: A négy év óta állandó ápolás alatt levő dr. Posilevics György zágrábi érsek állapota az utóbbi napokban rosszabbra fordult, mert régi vesebaja kiújult és az ezzel kapcsolatosan fellépett étvágytalanság, álmatlanság és a folytonos láz az aggastyánt nagyon megtörték. Emésztési zavaraiból kifolyóan hányási rohamai is voltak és mert a szivgyengeség aggasztó tünetei mutatkoznak, környezete katasztrófától tart. — Bauer Antal érsek-koadjutor elrendelte, hogy Posilevicsért az egyházmegye minden templomban imádkozzanak.

* **Faust Elek nyugdíjban.** A hivatalos lap közli, hogy Faust Elek kir. tan., veszprémi pénzügyigazgató nyugalmába vonult és sok évi buzgó és hű szolgálata elismerésül a miniszteri tanácsosi címet kapta. — Faust Elek ösmerős Nagyváradon; évekel ezelőtt az itteni kir. pénzügyigazgatóssággal szolgált, mint pénzügyigazgató helyettes.

* **Nagypéntek a gör. katolikusoknál.** A gör. katolikusok mai nagypénteki szertartásai d. e. 9 órakor kezdődnek, amikor a gör. katolikus székesegyházban a hórakat végzi a papság. Misét ma nem mondanak. D. u. 3 órakor kezdődik az énekes vespere, miközben körmenet lesz a templom körül. Vespere után szent beszédet tart Sztán Illés kanonok.

A magyar gör. kath. plebániái egyház Tisza Kálmán-téri templomában érdekes szertartások lesznek a Nagypéntek alkalmából. D. e. 10 órakor a „Királyi órákat” éneklő Ditz Sándor plébános. Mire ma nem lesz, hanem a 4 evangélistától a Krisztus kinszenvedéseiről szóló részt olvassák fel. Délután 3 órakor vespere lesz, utána szent beszéd, melyet Ditz Sándor plébános mond. A szent beszéd után következik meghatározott szertartások között Krisztus sirbatétele.

* **Vizvezeték Margitán.** Halász Elemér dr a margitai járás kiváló főszolgabirája a tegnapi nap folyamán igen érdekes és Margita közegézségügyi szempontjából rendkívül fontos tervvel lépett elő. Tegnapi ugyanis Margitán járt a kulturmérnöki hivatal kiküldöttje és a létesítendő közkórház esaternázása és vízzel való ellátása tárgyában tette meg a kellő intézkedéseket. A helyszíni szemle alkalmával, melyen megjelent Halász Elemér, kijelölték azt a helyet, ahol ártézi kutat fognak fúrni. Ezzel a furatással kapcsolatosan vetette fel Halász Elemér azt az eszmét, hogy az új kútból nyerendő vízzel nem lehetne-e ellátni az egész Margita közönséget, még pedig vizvezeték útján. A kitűnő eszme nem talált ellenvetésre. Minden attól függ, hogy a próbaforrás alkalmával találnak-e elegendő bővizet. Ha igen, akkor Margita lesz Biharvármegyében az első község, ahol vizvezeték látja majd el a lakosságot vízzel.

* **Dr. Karácsonyi János előadása Budapesten.** Dr. Karácsonyi János nagyváradi kanonok, a M. Tud. Akadémia tagja, tegnap, esütörtökön délután nagytertkü felolvasást tartott a Történelmi Társulat ülésén Budapesten, az Akadémia termében, amelyen a főváros tudományos világának legelőkelőbb képviselői voltak jelen. Ezuttal a jeles tudós „A moldvai csángók eredetéről” szóló nagybecsű tanulmányát mutatta be. Dr. Karácsonyi János kanonok a magyar történelem több nagy kérdését fejtette meg, különösen a honfoglalás idejéből. Így ő mutatta ki igaz világításban a székelyek eredetét, Horvátország keletkezését, az oláhbeköltözés idejét, amelyekről irt tudományos munkái élénk figyelmet és feltűnést keltettek. Tegnapi felolvasása is érdekes és kevésbé ismert kérdést fejt meg. A felolvasást nagy érdeklődéssel kísérte az előkelő közönség.

* **A májusi római zarándoklat.** Az Országos Katolikus Szövetség május 8-án országos zarándoklatot rendez Rómába. Dr. Csernoch János hereceprimás legutolsó körlevelében felhívja a papság és a hívők figyelmét erre a zarándoklatra és figyelmezteti őket, hogy a püspöki kar 1909. január hó 30-án kelt határozata értelmében a zarándoklatok mindenkor rendezője az Országos Katolikus Szövetség. A részvételi díj I. osztályon 210 kor., II. osztályon 165 kor., III. osztályon 100 korona és olyan III. osztályú utasoknak, akik ellátásukról maguk gondoskodnak 65 korona. A jelentkezési határidő április 25. A jelentkezések IV. Ferenciek-tere 7. sz. III. lépcső, I. emelet 8.

sz. alá küldendők. A zarándoklistát Szmarecsányi Lajos dr. egri érsek — a püspöki kar több tagjának csatlakozásával — személyesen vezeti.

* **A kivándorlás ellen.** Fráter Barnabás alispán országos érdeklődéssel találkoztott rendeletét, melyet a főszolgabirákhoz intézett a kivándorlás megszüntetése végett, most tanulmányozzák a járási főszolgabirák. Mint értesülünk Nagy Márton, a központi járás főszolgabirája a rendeletet a legutóbb tartott járási értekezlet elé terjesztette. A teljes számban megjelent községi jegyzőknek lelkükre kötötte, hogy a rendkívüli fontosságú rendelet tartalmát jól szivleljék meg és minden egyes alkalommal, amikor kivándorlásra jelentkezik valaki, a rendeletnek megfelelően járjanak el. A jegyzők lelkesen vették tudomásul az alispáni rendeletet és ígéretet tettek, hogy mindent elkövetnek a kivándorlás megakadályozása érdekében.

* **Műkedvelő előadás a Kath. Legényegyletben.** Vasárnap április 19-én az egyleti ifjuság a jól sikerült előadást megismételi, kibővítve a műsort vetített kép előadással. A bécsi eucharisztikus kongresszusról. A vetített kép előadást dr. Lestyán Endre plébános fogja tartani, aki a kongresszuson személyesen vett részt. Beléptidíj. Fenntartott hely 1 korona. Ülőhely 60 fillér, állóhely 40 fillér. Az előadás kezdete 5 órakor.

* **Albánia királya.** Londonból jelentik, hogy Vilmos albán fejedelem fel fogja venni a királyi címet. A fejedelem az albán kormánnyal proklamációt dolgozott ki, melyben tudatja Albánia népével, hogy elfogadja az Albánia királya címét. A kiáltvány még ezen a héten megjelenik.

* **Az orleansi szűz szenttéavatása.** A magyar Kurir jelenti: Római jelentések szerint a ritusok kongregációja még ennek a hónapnak végén fogja tárgyalni Jeanne d'Arenek, az orleansi szűznek szenttéavatását. A hőselkü francia leány boldoggá avatása már néhány év előtt megtörtént, de a francia katolikusok a szenttéavatást is sürgették és a ritus kongregáció már el is készítette ennek aktáit. A szenttéavatás processzusa perszerű tárgyalás keretében folyik le, mely a jelen esetben e hó 21-én veszi kezdetét. Az első tárgyalásokban a pápa nem fog részt venni, csak a végső ülésben, amelyen a döntés történik. Ezt a döntést titkos tárgyalás követi, mely után azután nyilvánosságra hozzák a szenttéavatásra vonatkozó dekretumot.

* **Az olasz vasuti sztrájk.** A vasutasszindikátus kiküldöttjei tegnap Ankonából Rómába érkeztek. A vasuton egy sereg vasutas várta őket. Körülvették a kiküldötteket, éltették a sztrájkot, a forradalmat és a proletáriátus győzelmét és pereatot kiáltottak a vasut vezérigazgatóságára, a miniszterre, a sztrájk ellenzőire és a sajtóra. Egy csapat újságíró szidalmaztak és fenyegettek, úgy hogy menekülniök kellett több fényképpel együtt, akiket bántalmaztak.

* **Meghiusult hadgyakorlat.** Fiuméből jelentik: A pár napos meleg idő után hirtelen jött fagyos bóra a Fiume vidékén megtartott és tengeri gyakorlatokkal kombinált hadgyakorlatot megzavarta. A közös és honvédbakák gyalog Buccariba mentek, ahol azonban a vihar miatt nem szállhattak hajóra. A torpedónaszádok a vihar elől a cas-

telmuchiói öbölbe vonultak. A Bhemen báró zágrábi hadtestparancsnokkal és Franc Liboriusz hadseregfelügyelővel jött tábornokok és vezérkari tisztek Buccariban a kávéházakban várják a vihar végét. A legénységet éjjel valószínűleg visszarendelik Fiumébe.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk *Fritz Sándor* a Rimanóczy-étterem bérlelője tegnap este fél 10 órakor meghalt. Az elhunyt már több, mint 12 éve volt népszerű vendéglőse a Rimanóczy-étteremnek. Vasárnap felhevült állapotban hideg vizet ivott, amittől tüdőgyulladást kapott. A betegség rövid pár nap alatt végzett vele. A városban nagy részvétellel vették a halál híreit.

* **A Vigadó mozgó varieté bemutatója.** Tegnap este óriási siker jegyében indult meg a Vigadó mozgó varieté új korszaka. A közönség hatalmas érdeklődését mi sem jellemzi jobban, minthogy a helyeket tuljegyelték, sokan nem fértek már el, a kik jelentkeztek. Zsufolásig megtelt minden hely, előkelő, diszes publikummal. Zajos, meleg ünneplés vette körül Szentgyörgyi Mártát, a ki mint kabaré-művész is kiváló attrakciónak bizonyult. A műsor minden egyes száma pompás és nagy tetszést aratott, úgy a bohózatok, mint a szóló számok és az akrobata-mutatványok. Az átalakítási munkák mára teljesen elkészültek, az előadások pontosan 7 órakor és 9 órakor kezdődnek.

x **Szülőkaró** első osztályu száraz, bármily mennyiségben, jutányos áron kapható: **Weisberger és Társa** cég váradvelencei fatelepén. Helyi és vidéki telefon 688. szám.

x **A korzó szenzációs látványossága** lesz az a ragyogó, világvárosias üzlethelyiség, mely a jövő héten nyílik meg a zárda épületében. A Trieszti Kávé, Tea és angol rum közvetlen behozatala című nagyszabású vállalat ez, melynek tulajdonosai széles körben előnyösen ismert nagyvárad kereskedők, Aszódy és Palotai. Ilyen üzletek csak a tengerparti nagyvárosokban vannak s bizonyos, hogy Aszódy Mihály, az üzlet társtulajdonosa, a kitűnő renoméjú kereskedő nagy szolgálatot tesz a fogyasztó közönségnek a fényes új cég megalakításával. A vállalatot, mely a fejlődő Nagyvárad kereskedelmi összeköttetését a külfölddel állandóan fenntartja s a város kávépiacát fejleszti, diszére fog válni a városnak.

x **Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. bokszt fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 8, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. bokszt cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10** férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőné** Szt. János-utca Kispipa mellett.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beoltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal keesegtető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsösssel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvos műszer-kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolás, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Sziehta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és eselédshobából álló lakás május elsejére bérebe kiadó. Jelentkezhetni a Bihar-megyei Takarékpénztárnál.

x **Husvét Nizzában** nem nyújt oly szép látványt, mint amint a napokban fog nyújtani a Rákóczi-uti korzó közönségnek Aszódy Csokoládé Király fiók-üzlete. — Vigyázat, nem Bémer-tér. — A tojás vásárló közönség figyelmét fölhívom, hogy szebbnél szebb, érdekesebbnél érdekesebb különféle cukor és massé tojások kiállítását a Kossuth-utcai fő-üzletében szintén megkezdődött. Az árak olcsók, úgy hogy a vásárló közönség meglesz lepődve, hogy 20 fillérért milyen szép husvétit tojást cukorkával töltve lehet az Aszódy üzletébe vásárolni. — Vigyázat! Aszódy-cég cukorkákban vezet. — Telefon: fő-üzlet 635, fiók-üzlet 610.

x A legújabb **párisi kalap-ujdonosságok** egyedül KOHN HELLEN kalap-üzletében kaphatók. Nagy Sándor-utca (Weislovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

x **Warhanek halkonzervgyári lerakat** Kossuth-utca, Sas palota *Aszódnál*. Bőjti idényre megjöttek a friss halkonzervek: Ostseetejes 16 fillér, ruszli nagy 4 fillér, göngyhering 10 fillér, file 6 fillér, pácolthering 12 fillér, borshal 2 fillér, mustár hering 16 fillér, angolna dekája 4 fillér, 1 doboz halsalata rendkívül finom 50 fillér. Szardiniák gyári árban. Rendkívül sokféle tengeri halak.

x **Kiadó lakások.** Szöllös-utca 12. szám alatti két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csiz-tér 14. szám alatti két **üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatti két **üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6 szám.

Fogak és fogszerek úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Szász épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12 50 és 16 50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnel

Rákóczi-ut Orsoiya zárda
épületében kaphatók

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Péntek: Éjjeli ülések,

Szombat: Éjjeli ülések.

Vasárnap délután: Bibliás asszony; este: Tündérlaki lányok. (Bemutató.)

Kállay Jolán felgyógyult. Mint értesülünk: Kállay Jolán, a Szigligeti színház társulatának közkedvelt primadonnája, hosszas betegségéből felgyógyult és a jövő hét folyamán már fel is lép.

Éjjeli ülések. Pénteken este tartja a színház Fazekas Géza bohózatának: az Éjjeli üléseknek a bemutatóját, a melynek előadásában a szereposztás a következő: Várkonyi Gábor, nagybirtokos: Sik Rezső, Róza, neje: T. Pogány Janka, Olga, leányuk: Tompa Irma, dr. Tarnay Béla országgyűlési képviselő: Tóth Elek, Vilma neje: Étsy Emilia, Göndöcz Dömötör, gyáros: Szarvasi Soma, dr. Barkóczy Pál hírlapíró: Varsa Gyula, Vékony Vencel napidíjas: Radócz Ferenc, Janó, viceházmester: Kállay Károly, Hordár: Buda Dénes, Miska, inas: Gróf László, Juci szobalány: Hunyady. A darab iránt a közönség körében élénk érdeklődés nyilvánul.

A közönség figyelmébe. A színházi előadások e hó 16-ától, tehát a mai naptól kezdve, esti 8 órakor veszik kezdetüket.

TÁVIRATOK

A kaszinó ügy.

Budapest, ápr. 16.

Wekerle Sándor A Nap értesítése szerint azon fáradozik, hogy a király lépjen közbe az Országos Kaszinó-ügy végleges elintézésében.

Zlinszky és Beniczky kizáratása függőben maradt. Eddig az összes tisztek kiléptek s az egész ügy nyugvóponton van.

A külügyminiszterek tanácskozása.

Bécs, ápr. 16.

(Saját tud.) A Neues Wiener Tagblatt írja, hogy korai volna még az abbáziai tanácskozások befejezéséről beszélni. Befejezték az epirusi események ügyét, majd sor került a 12 sziget ügyére, amelyben Olaszország számít a monarchiára. Elesen kialakult az a meggyőződés, hogy a nagy szerb eszme veszélyezteti a Balkán békéjét, amelynek megvédése elsőrendű feladat.

Károlyi Amerikában.

Budapest, április 16.

(Saját tud.) A Magyarország kábeltáviratban értesül, hogy gróf Károlyi Mihály Clevelandban a Kossuth szobornál hatalmas tömeg előtt nagyhatású beszédet tartott és letette a szoborra a függetlenségi párt koszoruját. Az amerikai magyar lapok egyhangú lelkesedéssel foglalnak állást Károlyi akciója mellett. Gróf Károlyi különben szerdán hajóra ült és megindult hazafele.

A katonai perrendtartás.

Bécs, ápril 16.

(Saját tudósítónktól.) Legközelebb királyi kézirat fog megjelenni, amely életbelépteti Bosznia-Hercegovinában az új katonai perrendtartást.

112 pályázó!

Makó, ápril 16.

Makón megüresedett egy bírósági végrehajtói állás, s erre az egy állásra 112-en adták be pályázataikat.

Függetlenségi képviselők Péterváron.

Pétervár, ápril 16.

A Novoje Vremia vezéreikében kijelenti, hogy Tisza István grófnak minden fáradozása, amellyel megakarja akadályozni, hogy Károlyi Mihály rövid időn belül egy csoport magyar képviselőt vigyen Pétervárra, csak balsikerrel járhat. Ez utazás valószínűen lehetővé fogja

tenni, hogy jóvá tegyék azt a hibát, amelyet I. Miklós cár 1848-ban elkövetett.

14 éves öngyilkos.

Szombathely, ápril 16.

Egy negyedik polgárista fiú, Vörös Sándor felakasztotta magát. Több társával együtt mulatott, amiért az anyja megfedte. Attól félt, hogy az iskolában is megtudják a dolgot s ezért lett öngyilkos.

IGAZSÁG-SZOLGÁLTATÁS

Május havi esküdtek.

A májusi esküdtszéki ciklusra kisorsolt esküdtek névsora a következő:

Rendes esküdtek: dr Sarkadi Lajos iparkamarai titkár, Büthory Zsigmond földmivelő Meztelegd, dr Kabos Béla ügyvéd, Balogh János megyei tb. főjegyző, dr Barta Béla ügyvéd Margita, Erdős Imre eszmadia Nagyszalonta, dr Gedeon Alajos realiskolai igazgató, Mezei Imre lakatos Nagyszalonta, Kineses Imre hentes Nagyszalonta, dr Róz József ügyvéd, ifj. Böszörményi Géza banktisztviselő, Beóthy Lajos megyei árvászéki ülnök, Reményi Ferenc kereskedő Berettyóújfalú, dr Tóth Mihály realiskolai tanár, Konkoly Ferenc ács Nagyszalonta, dr Gulácsy Sándor ügyvéd Székelyhid, Weisz Jakab takarékpénztári ig. Bihardioszeg, dr Garán János tkp. pénztáros Székelyhid, Szegegy Géza polg. isk. tanár, dr Szunyogh Pál ügyvéd, Hanslián Emil vizm. könyvelő, dr Feldmann József ügyvéd Berettyóújfalú, Kocsár Lajos földbirtokos Erőmihályfalva, Fekete Mátyas tanító, Bereczky József italmérő Nagyszalonta, Ország Antal orgonakészítő, Szücs Izsó polg. isk. ig., Weimann Béla építész, Kirseher Mór szállító, Udvarhelyi Béla m. árvászéki ülnök.

Pótesküdték: Joó Lajos kereskedő, Harányi Károly kőműves, Schnitzer János órás, Polonkay Gyula szabó, Krempánszky Lajos kőműves, Tirsel Gyula cipész, Wirth János lakatos, Morvay Vilibáld kéményseprő, Szabó Károly asztalos, Tarsoly Károly kályhás.

Egy korona elsikkasztásáért 7 havi börtön.

Egy igen naiv és jámbor okirathamisítás után jutott nem esekélyebb, mint egy korona pénzhez két oláh legény: *Muntyán Mózes* és *Balla Florián*. S ezért a törvényszék összesen 8 havi szabadságvesztésre ítélte a két legényt.

Kemény István ökrösi erdőőrrel szolgált *Muntyán Mózes*. Az erdőőr két csomagot küldött a postára és egy 5 koronást adott át a legénynek. *Muntyán* feladta a csomagokat, megkapta róluk a vevényt, amelyen ki volt tüntetve a portó 60+60 = 120 K. Utközben találkozott *Balla Florián*nal, aki rávette, hogy menjenek be a kocsamába, majd eligazítja ő a pénz dolgát, nem vesznek észre semmit. A vevényen aztán az egyest kiigazította kettőre. Így jutottak egy korona pénzhez, amit elittak. A gazdájának egy koronával kevesebbet adott vissza. Ke-

ménynek feltűnt a nagy portó, jelentette a dolgot a postán, ahol kiderült az eset.

Hivatalból indult meg az eljárás a két legény ellen közokirathamisítás és sikkasztás miatt. *Seress Barna* elnöklete alatt tárgyalta az ügyet a törvényszék. A bíróság *Muntyánt* 1 havi fogházra, *Balla Floriánt* pedig 7 havi börtönre ítélte.

A szigorú ítélet ellen felebbezték.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	12.53
Buza májusra	— — —	12.42
Buza októberre	— — —	11.38
Rozs áprilisra	— — —	10.37
Rozs októberre	— — —	8.69
Zab áprilisra	— — —	7.79
Zab októberre	— — —	7.79
Tengeri májusra	— — —	6.88

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	814.—
Oszták hitelrészvény	—	615.50
4%-os koronajárudék	—	82.10
Oszt. magy. államv.	—	710.50
Jelzálogbank	— — —	424.25
Leszámitoló és pénzváltó	—	507.50
Hazai bank	— — —	280.—
Magyar bank	— — —	508.25
Keresk. bank	— — —	3636.—
Rimamurányi	— — —	655.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	711.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1056.—
Közuti vasut	— — —	630.—
Városi villamos	— — —	320.50
Adria	— — —	614.—
Atlantika	— — —	—.—

A szerkesztésért felelős:

Dr KRUGER ALADAR.

Új étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5 sz. alatt a Nagyvárad-i Katolikus Kör új palotájában a

nyilvános étterem megnyílt,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitűnő magyar konyha**, a legjobb zamatu **faj borok**. Első minőségű **Dréher sör**. Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, úgy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becsés pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

Ha nincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászaruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Szólómoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyvárad sört!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellet olcsóbb.

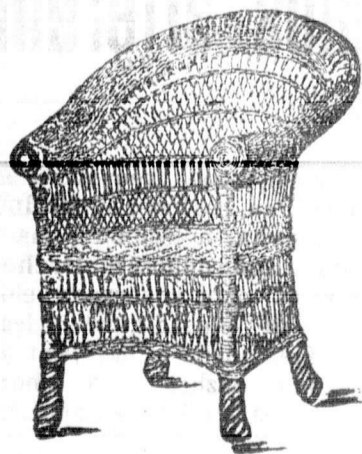
Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyvárad Sörgyár
Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Simon Lajos

kosárfonodája
Vizvezeték-utca 37. szám a'att.

Utazó és ruhás

kosarak

raktáron vannak.

ELVÁLLAL: mindennemű ezen szakmába vágó munkát fonnott butorokat bármiféle kivitelben méltányos árakban számítok.

Csemege mézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállít utánvétellel

Balatonvidéki Mézkiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviseelőnk Nagyvárad és vidékére **BIRÓ JÓZSEF** ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számítva felvesz.

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

FÁBIÁN J.

törvénszerűleg bejegyzett cég épület- és butor-asztalos
Nagyvárad, Pereces-utca 9. szám.

Elvállal minden ezen szakmába vágó munkákat szakszerű és pontos kivitelben, ugy helyben, mint vidéken. **Költségvetés díjtalanul.** Szives pártfogást kér

Fábián J., asztalos.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműek zsebkendők, ridikülők pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvétel, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

url- és női cipész-üzlete,
Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérik utáni rendeléseket és javításokat olcsón, gyorsan és pontosan készít.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghívásra azonnal megjelenek.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb árban** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

lávák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi Otthon.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének tagjai részére alakult társas kör. **Tagsági díj egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsönt ad. Elfogad betéteket.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltenek.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.

Uj sörraktár!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy

Kristály műjéggyárunk

Uj sörraktár!

üzletkörét telepünkön **Gilányi-utca 5/7. szám** alatt sör nagybani elárúsításával bővítettük ki. A sörszükségleteknél levő különböző igények kielégíthetősére átvettük a már **évtizedek óta fennálló** jó hírnévről és jóminőségű söréről ismert **Czell-Kolozs-Monostori sörgyárának képviselőjét**. Ezen sörgyár által termelt söröket már **március 1-től** hoztuk forgalomba úgy hordós, mint tisztán lefejtett állapotban, palackokban a legjutányosabb árak mellett. Egyidejűleg tisztelettel értesítjük a t. fogyasztóközönséget, hogy

„Kristály” műjéggyárunkat

teljesen átalakítva, ismét üzembe helyeztük, és azt már ezután egész éven át üzembe tartjuk. Házhöz szállítunk vízvezetéki vízből előállított kristálytisza **műjeget** jutányos árak mellett. **Havi bérért** rendszerre előjegyzések elfogadtnak. Nagyobb fogyasztóknak kedvezményes árt számítunk. A t. jégfogyasztó közönséget pontos és gyors kiszolgálásunkról biztosítva. Becses pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Telefon szám **398.**

Szanditz és Társa

Telefon szám **398.**

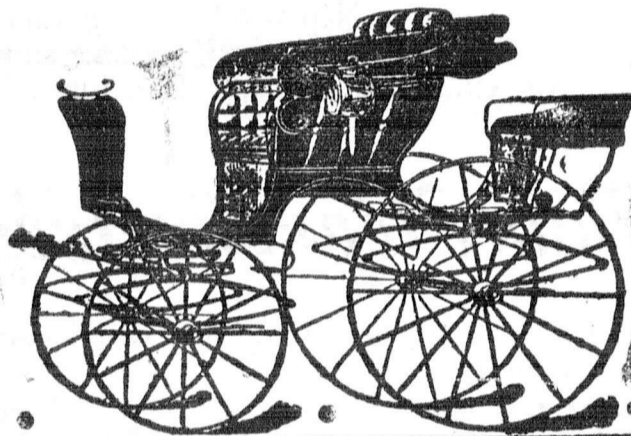
Kristály műjéggyár és sörkereskedelmi b. t.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percrenyire.

Czim: a kiadóhivatalban

Standary György

kocsigyáros, volt es. és kir. gyógykovács,
Lakatos-utca 10. szám.
Telefon: 866.

Kész uj kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készítenek a legmodernebb kivitelben.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke **4.000.000** korona

Tartalékok **915.000** korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és azokat a mindenkori pénzügyviszonyoknak megfelelő legmagasabb kamatláb mellett (naptól-napig) gyümölcsözteti.

Leszámítol **váltókat**.

Előlegeket nyújt **értékpapírokra**.

Építkezési és jelzálogkölcsonöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölcsonöket nyújt 10—50 évi időtartamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapírokat, beváltja a ki-sorsolt címleteket és szelvényeket díjmentesen.

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.